

ЖЕНСКИ СВѢТЪ

СЪ ПРИТУРКА

„ДОМАКИНЯ“

ПЕРИОДИЧЕСКО СПИСАНИЕ,

РЕДАКТИРАНО ОТЪ ЖЕНИ

ЗА ГОСПОЖИ И ГОСПОЖИЦИ

Списанието излиза дваждъ, на 1 и 20, а при-
турката веднаждъ, на 10 число всъки мѣсецъ.

Директорка: ТЕОДОРА Г. НОЕВА

Годишенъ бонамѣнтъ
грѣдлатимъ

I. На списанието:
За България 4 лева
„ странство 5 „

II. На списанието
съ притурката.

За България 7 лева
„ странство 9 „

Абонати се записватъ
направо въ дирекцията на
списанието и въ всички-
тъ телеграфо-пощен. стан-
ции изъ княжеството.

Всѣкакви обявления, от-
носящи се до госпожи и
госпожници, публикуватъ
се въ последната страницъ
за 30 стот редитъ.

За постоянни обявления
особени условия

Цисма, рѣкописъ и па-
ри се испращатъ до Ди-
рекцията на „Женския
Свѣтъ“ улича Вайнашка
№ 122.

Цисма неплатени не се
приематъ.

Въ Дирекцията се намиратъ за проданъ цѣли течения отъ I-а и II-а година на „Ж. Свѣтъ“ и „Домакиня“

Съдържание:

Благодѣтелността. — Из философията етоди на
М. В. Безобразова. — Сурамското кафе. — Женитъ въ
военно врѣме. — Малкъ конкурсъ. — Били и списания. —
Корреспонденция. — Извѣстие. — Обявление.

Благодѣтелността.

За длъжноститъ въобще

Постоянно изъ броеветъ толкова на *Женския Свѣтъ*, колкото и на *Домакинята* сме говорили и говоримъ за прѣважнитъ длъжности, които иматъ момитъ спрѣмо своето семейство и спрѣмо обществото: постоянно въ тѣхъ сме изучавали и изучаваме всичкитъ задължения, които налага на една благовъсцитана и интеллигентна жена управленето на дома и семейството, за да царува въ тѣхъ редътъ, благоденствието, а слѣдователно и мирътъ, достолѣпнето и щастнето.

Въ това си учение ний постоянно сме обръщали и обръщаме повече внимание и отдаваме повече значение въ развиването на духовнитъ и сърдечнитъ добродѣтели, които сж нужни на жената за изпълнението длъжноститъ си въ дома, семейството и обществото. Ако прѣдвидливостта, трудолюбието, редътъ упражняватъ спасително влияние надъ управленето на дома, то това произлиза отъ туй, че тѣ сж добродѣтели, а добродѣтелитъ не сж друго нищо освѣнъ приложението идеята на доброто, къмъ която идея ний трѣбва да привеждаме всичкитъ си дѣйствия.

Отъ тѣзи идея произтичатъ всичкитъ ни длъжности както къмъ самитъ насъ, така и къмъ подобнитъ ни, а и къмъ Бога. Понеже ний сме същества, надарени съ чувство, умъ, свобода, то първомъ сме длъжни да развиемъ тѣзи си сили, които съставляватъ нашето естество. Имаме прочее длъжности къмъ тѣлото си и къмъ душата си.

Самата природа е постановила нѣкакви отношения по между различнитъ членове на семейството и е създала длъжноститъ къмъ родителитъ, длъжноститъ къмъ чедата, длъжноститъ между братията, длъжности, които разсѣждатъ не може да отхвърли безъ да не опонира на нравствения законъ. Сжщо тѣй и за отношенията, които обществото постановява между членоветъ на великитъ семейства на челоуѣчеството, и които произтичатъ отъ едно знание, по-висше отъ личния интересъ — отъ закона на длъжността.

II. Благодѣтелността е длъжностъ.

Тоя най-великъ законъ на длъжността ний го срѣщаме навредъ и винаги. Ний отново го намираме и въ туй божие чувство, що ни подбужда да обичаме и да ползуваме подобнитъ си, въ любовта. Любовта къмъ ближнитъ ни, състраданиято къмъ злощастницитъ не трѣбва да съставлява у насъ само една чувствителностъ. За да принесе благодѣтелността очакваното отъ нежъ послѣдствие, за да може тя да се въздигне до нравственото чувство, трѣбва да произли-

за отъ здравия разсѣдѣль, който, подлаганъ на трогващото ѝ влияние и вдѣхновение, съчувствува, че изпълнява длъжностъ.

Тъзи идея на длъжността придава на всичкитѣ дѣйствия единъ нравственъ характеръ и прави лесно и богоугодно изпълнението на задълженията ни. И най-доброто въспитание щѣше да бѣде несвършено, ако не би свеждало всичкитѣ ни чувства, всичкитѣ ни дѣйствия, всичкитѣ ни помисления къмъ едно висше начало. Това начало е *благодѣтелността*.

Ако прѣдвидливостта и пощадата, тии два най-велики закони на домакинството, сж най-здравата основа на семейното щастие и богатство, то тѣ сж още по-сжпоцѣнни и задѣто ни до ставяатъ срѣдството за благодѣтелствуване.

III. Благодѣтелническитѣ сдружавания.

Обществото, проникнато отъ християнскитѣ идеи, които всѣкидневно по-вече и по-силно повлияватъ надъ нравитѣ, отколѣ вече имало грижата да размножи разнитѣ за сиромаситѣ и болнитѣ филантропически (человѣколюбиви учреждения. Но въ днешно, въ наше врѣме, тии учреждения сж си промѣнили вече характера: другъ пътъ тѣ имали за цѣль само да олекчаватъ злощастнето; днесъ обаче, безъ да замарватъ и тая си цѣль, повече се стрѣмѣтъ да испрѣварѣтъ сиромашията, като се борѣтъ противъ причинитѣ ѝ и като доставятъ срѣдства за отдалечаване отъ нея.

Днесъ за днесъ е отворено вече за благодѣтелността едно широко поприще; въ никоя друга епоха цѣлото общество не е показало толкова искрено и толкова живо състрадание къмъ злощастницитѣ, никога другъ пътъ благодѣтелността не е измислила толкова духовити срѣдства, за да спомогне на сиромашията и да испрѣвари подпаданието ней. Сиромашията откъмъ всичкитѣ си страни, болѣстѣта, слабостѣта сж заобиколенъ, тъй да кажемъ, отъ животворната атмосфера на християнската любовь. Ний навредъ ѣж виждаме изъ филантропическитѣ дружества, навредъ ѣж срѣщаме въ ония чудесни приобщаща, въ които се подслая, храни, топли, облича напущената сиромашия, въ които челоуѣчеството намира успокоение и утѣшение и въ най-голѣмитѣ си скърби.

Многобройни сж благодѣтелническитѣ учреждения по цѣлия цивилизованъ свѣтъ. Единитѣ отъ тѣхъ иматъ за цѣль улесчаването бѣд-

ността и спомогваннето на болнитѣ, каквито сж банкитѣ, въ които се заематъ пари срѣщо залагане малки работи, разнитѣ азили (приобщаща), болницитѣ, сиропиталищата и мн. др. т. п. А другитѣ пъкъ сж си поставили за цѣль да испрѣварватъ осиромашаването, като се основаватъ на прѣдвидливостта, каквито сж спестителнитѣ каси (гдѣто работницитѣ си внасятъ малкитѣ икономии и образуватъ по такъвъ начинъ единъ капиталецъ за въ бждѣще), работническитѣ сдружавания, дружествата за взаимното помагане, обесечителнитѣ за живота дружества, училищата за бѣднитѣ, работницитѣ за женитѣ и пр.*)

IV. Женитѣ въ благодѣтелността.

Въ всички тии сдружавания женитѣ естествено днесъ сж завзели най-главното мѣсто, както и въ всички дѣла имѣющи нѣгава християнска цѣль**.) Защото тѣ съчувствуватъ, че истинската благодѣтелностъ не се състои въ това, да даде нѣкой паритѣ си, за да се отърве отъ нѣкое неприятно зрѣлище, но тя изисква още дѣятелностъ, прѣданностъ, утѣшение, чести посѣтывания мѣстата, гдѣто се намиратъ злощастницитѣ, а женското сърдце е по-угодно за всичко туй.

Подиръ домашнитѣ грижи, първата миссия на женитѣ е благодѣтелността, която е една нужда за всѣка благородна душа.

Дѣйствително женитѣ, които ставатъ членки въ тии филантропически дружества, получаватъ едно благородно възнаграждение въ прѣдначението, което тѣ изпълняватъ; защото тѣ употребяватъ дѣятелността си въ осветяване на благоугодни дѣла на милостѣта и отбѣгватъ произходящата отъ бездѣлнето нравственна скука (омръзване).

Тая систематична благодѣтелностъ лишава испадналия човѣкъ отъ правото да завижда и мрази богаташа. Лошвитѣ чувства се пораждатъ само въ сърдцата на лѣнивцитѣ и злодѣйцитѣ, които считатъ, почтенния човѣкъ за разбойникъ.

Ако по другитѣ държави сърдцата ни не се свиватъ отъ жалъ по зрѣлището на просяци, които на пробуждатъ въ състрадание съ из-

*) Ний нѣмаме още банки за малки задози и каквито да сж азили, но болници имаме вредъ, а и сиропиталище. Напоследѣкъ и у насъ сж се размножили спестителнитѣ каси и работническитѣ дружества.

**) И ний вече имаме навсѣждѣ женски благотворителни дружества, на които прѣохотно се записватъ нашитѣ жени за членки; но, за жалостъ, като исключимъ Софийското женско дружество «Майка», незнаемъ защо всичкитѣ други дружества или твърдѣ малки, или пъкъ и никакви до сега не сж показали знакове за своето съществуване!

лагание изъ улицитъ грознитъ си рани, или ужаснитъ си тѣлесни недостатъци; ако не срѣщаме днесъ тамъ бѣдняци, плачуши, когато другитъ весело отиватъ да си търсѣтъ удоволствия. то това се дължи на голѣмата, щедра и прѣдвидлива благодарностъ на челолюбивото общество, на благочестивата прѣданностъ на жената, която частъ отъ живота и честта си посветява за улекчението на бѣдняцитѣ.

V. Образованието на бѣднитѣ.

Дѣлото, въ което женитѣ могатъ взе най угодно и най-спасително участие, е онова на распространението образованието и здравитѣ начала изъ сиромашкитѣ класове. Защо невежеството е майка на всѣко зло, а грубостта въ нравитѣ е често пъти резултатъ отъ невежеството. Ний съ радостъ виждаме, че ученицитѣ и богати госпожи и госпожици на цивилизованиѣ общества взематъ едно благородно участие въ всѣко движение, което кара всички великодушни и прѣдвидливи личности да се погрижѣтъ за просвѣтяването на народа. Навредѣ, гдѣто се учредяватъ училищата за сиромашкитѣ дѣца и за младежта, навредѣ, гдѣто се отварятъ библиотеки за да направѣтъ достъпни на всички книгитѣ навредѣ тии благотѣлски дѣла способствуватъ твърдѣ много въ постиганнето священната цѣль на общественния напредѣкъ и подобрене.

VI. Училища и работници за бѣднитѣ жени.

Много бихме се распространили, ако щѣхме да посчитамъ всичкитѣ благотѣлителски учреждения, които твърдѣ справедливо съставляватъ гордостта на днешната цивилизация. Затова се тукъ ний ограничаваме, да помѣнемъ само за нѣкои учреждения или училища, отворени въ Франция подъ закрилството на учени жени. Освѣнъ женскитѣ въ голѣмитѣ градища работилници (ouvriers) и занаятчийскитѣ училища, отдавна вече тамъ служатъ земледѣлческитѣ институти (instituts agricoles), гдѣто сиромашкитѣ дѣца се упражняватъ въ образованието на земята, дѣло извънредно цивилизирующе. Овеждающе сиромашкитѣ класове въ земледѣлческия животъ и отдалечающе ги отъ опаснитѣ на голѣмитѣ градища, гдѣто сжществуванието е толкова трудно и мъчно.

Дѣцата тамъ нампрѣтъ редовна работа, чистѣ въздухъ и ставатъ здрави и силни работници, които сж прѣдзначени да сполучѣтъ за натакъ единъ по-щастливъ и по-свободенъ животъ.

А и младата работница, на която нравственый животъ се заобикаля отъ толкова опасности, привлѣкла вече вниманието на челолюбивитѣ души. Когато една жена получи въ нѣкоя женска работилница способността и навика за работата, никога вече тя не може да бжде напуснѣта, когато се разболѣе, по тутакси намира прибѣжище въ близката тамъ лѣчебница.

Помислили сж тоже да употребяватъ ползотворно и произведенята отъ работата, като сж отворили и магазини, въ които да се продаватъ рѣкодѣлѣята на сиромашкитѣ моми, или пѣкълотарни за въ полза на сжщитѣ учреждения.*)

VII. Занаятчийскитѣ училища.

Неизбѣжно нужно е, щото заедно съ искусствено да върви и нравственото образование, а въ сжщо врѣме заедно съ упражняването на рѣцѣтъ въ работа да става и обработванието на духа. Училищата, въ които се учѣтъ разни занаяти (écoles professionnelles), отдавна вече сж се размножили и отдаватъ най-голѣми заслуги, като се закрилѣтъ отъ най-личнитѣ жени. Доставяното въ тии училища учение приготвява момата, щото да може тя да си изпълнява работитѣ успѣшно и умно. Личнитѣ жени, които взели живо участие въ тия работи, не сж занемарили никоя страна отъ образованието, а сж се погрижили даже, щото ученичката да намира въ врѣме на почивка нѣкакви духовни развлечения, за да си отпочине отъ труднитѣ работи на запаята си.*)

VIII. Заключение.

Като даваме вече край на настоящата статия, ний ще приведемъ въ заключение казаното отъ апостола Павла за богатитѣ: Да се не възгордѣвашъ, нито да се уноаватъ много въ снгорността на богатството, но само въ живия Богъ, който на обещива богато съ всичкитѣ си блага: да благодарствуватъ, да се обогатѣватъ съ добри дѣла, да сж щедри, общественни и да се снабдяватъ съ добра за въ бждѣще основа, за да получѣтъ вѣчния животъ; а и на женитѣ: искамъ,

***) За тия работи напространно е расправено въ втората годишнина на «Женский Свѣтъ» бр. бр. 6 8, и 9, стр. стр. 42-43, 58 и 67.

****) Извѣстно е, че, благодарение на Сомийското женско дружество «Майка», отъ двѣ години насамъ служи въ столицата първото учреждено отъ жени «стоанско училище» въ което се прѣподаватъ два специално женски занаяти: готварството и кроенето съ шиенето (вижъ и «Женский Свѣтъ» I год. бр. бр. 16, 17 и 18). Ако сждякъ по отзивитѣ до сега изъ нашия печатъ за туй училище, то можеъ положително да кажемъ, че съ врѣме то ще бжде първо по вида и ще конкурира въ всѣко отношение съ подобитѣ изъ другия цивилизованъ, свѣтъ. (Вижъ «Жен. Свѣтъ», год. II. бр. 18, стр. 140, и год. III бр. 14, стр. 28.)

щото и женитѣ съ прилично облѣкло, свѣдливостъ и цѣломъдрие да се украсяватъ, не съ всѣкакви украшения или злато или бисери или богати облѣкла, но съ каквото прилича на жена която има богопочитание.

При това още ще пожелаемъ щото дано и у насъ женитѣ, които съ охота, гледаме, зиматъ участие въ всички дружества съ благотворителна цѣль, расширочятъ кръга на своитѣ благодѣтелнически дѣяния за въ полза и щастие на окръжаващото ги общество!

Изъ философскитѣ етюди

на М. В. Безобразова.

Нравственността и етиката.

Условия ли е нравственността или безусловна — това е единъ отъ вѣчнитѣ въпроси, на който е писано още дълго да вълнува човѣчеството.

Не може да се не позамислимъ надъ слѣдующата дилемма. Прѣвъ цѣлата история на човѣчеството въ видъ на червена чѣрта прѣминава дълбоковъзмущающаи ни фактъ за посѣгателството върху живота, свободата и имуществото на другитѣ хора. Историята прѣдставлява редъ събития, които носѣтъ единъ и същъ девизъ и олицетворяватъ все същата геннало угадана отъ Дарвинъ борба за съществуване. Тѣзи събития сѣ насочени къмъ единъ и същъ центръ и нагледно доказватъ, че *правото на силния е право*. Твърдѣ е ясно, че тамъ, гдѣто господствува произволътъ и е правъ този, който е силенъ, и дума не може да става за нравственностъ, а понятията за доброто и злото се губѣтъ или съвсѣмъ не възникватъ. Условността на нравственността се открива прѣдъ насъ на всѣка страница въ историята, тукъ се заключава разгадката на всички оиѣзи непривлѣкателни страни въ живота, която сѣ толкова много и сега, а не ги е имало само прѣди въ него, тукъ като въ центръ се съсредоточаватъ и изгарянието на индийскитѣ вдовци, и дагомеизмътъ, и дѣтоубийството и пр. и пр.

Но ако нравственността е условна, то защо ни възмушаватъ тѣзи факти, *въ силата на каква, именно, причина?* Ако би била нравственността само условна, то откъдѣ би се появилъ у насъ този критерий, съ помощта на който сме въ състояние да различаваме доброто отъ злото?

Щомъ можемъ да нарѣчемъ нѣщо добро или зло, то необходимо е да допустимемъ, че съществува известна мѣрка, която сама трѣбва да бѣде пѣщо устойчиво или безусловно. А ако съществува такъвъ критерий, то, пита се, относителна ли е нравственността? Таквасъ мѣрка ни се дава отъ съвѣстѣта, която безапелляционно изрича своитѣ присѣди. Съвѣстѣта е основа на нравственността и правосъдието, тя е съдия, който се обхожда безъ

закона, а законитѣ, напротивъ се опиратъ о съвѣстѣта и безъ неѣ губѣтъ всѣки смисълъ. Значението на съвѣстѣта твърдѣ вѣрно се характеризира отъ думитѣ на мислителя, когото никакъ не можемъ упрѣкнѣ въ мечтателностъ. «Безъ съвѣстѣта нашия животъ би билъ бѣденъ, усамотенъ, казенъ, животински и кратъкъ», казва Гобессъ — единъ отъ прѣдставителитѣ на емпиризма и сенсуализма въ XVII вѣкъ.

Интересно е, обаче, дали самата съвѣстъ прѣдставлява нѣщо неизмѣнно?

Дарвинъ прѣвъ е заблѣзалъ, че нѣкои висши животни не сѣ лишени отъ съвѣстъ. Той привежда, между другото, слѣдующия примѣръ: стопанинътъ вика кучката си на ловъ, а тя остава, за да храни кученцата, и когато той се връща, тя унижено маха съ опашка, сѣкашъ че съзнава виновността си и осѣща угризение на съвѣстѣта. Съвѣстъ има и дивакътъ, който ходи на ловъ за подобни на себе си, и този същъ дивакъ не е въ състояние да дойде до отвлѣченитѣ понятия за доброто и злото. Той нарича добро своя грабежъ, а ако грабежътъ е извършенъ отъ страна на съседа му, то той го нарича зло, т. е. отъ негова гледна точка излиза, че ако ми се удаде да завземъ много жени и дѣца, то азъ мога да причислѣ този свой постѣпкъ къмъ категорията на *доброто*, а ако това същото извърши съседътъ ми, то се счита за зло.

Нашитѣ нравствени понятия въ настояще време сѣ до толкова отвлѣчени, щото даже трудно е да си прѣдставимъ подобно отождествление на доброто съ собственото ни благосъстояние, както и нанвното отричание на това, че доброто съществува и за ближния ни. Ако нѣкое съседно плѣме убие жената на давака, то послѣдний нѣма се успокои до тогазъ, до като не си отмѣсти, т. е. до като не убие нѣкой отъ женитѣ на това плѣме: до тогава той ще осѣща угризение на съвѣстѣта.

Не е трудно да дойдемъ до заключение, че съвѣстѣта е способна да се развива, и развитието ѣ прѣдставлява най-съжпоцѣвния плодъ въ историята на цивилизацията. Умственното образование безъ нравственното е нищо, умний но безнравствени човѣкъ е само уродъ (грозотия) — това сѣ избити истини въ наше време. Не е лесно да се побѣждава всѣки пѣтъ прислѣщий ни бездѣвенъ егоизмъ, и доста много усилия е трѣбавло да се употребѣтъ за достиганнето на сегашния нравственъ хоризонтъ, — това състояние при което чувството на враждата е отстапило мѣсто на равнодушното къмъ чуждия животъ и когато човѣкътъ само въ видъ на исключения се прѣвърща въ звѣрь, а по нѣкога е въ състояние да се вълнува отъ участъта даже на съвсѣмъ чужди нему хора. Тукъ се заключава залогътъ, който ни говори, че може да настѣпи новъ фазисъ на нравственността, да дойде такава време, когато равнодушното ще се замѣсти отъ любовта.

Ако често се случавя, че слабий страдае и тържествува злото, то може до известна стѣпень

да ни утѣши мисълта, че ний тукъ имаме работа само съ исклучения, потвърждаючи едно общо правило, което изисква исклучения, защото е правило. Дълбока истина съдържатъ думитъ на Кавелинъ, «повече е слѣпа, отколкото опасна късогледата етика на практическитъ хора, които мислѣтъ само за своята кожа». Ний мислимъ, че бъдещето принадлежи не на нейъ!

Доста много протести е прѣдизвикала така също и идеята за прогресса. Ако съществуватъ абсолютни нейни отрицатели, то съществува така също и едно друго по-умѣренно мнение, споредъ което суммата отъ умственитъ и нравственитъ капитали е неизмѣнна, а за въ бъдеще може да се очаква само една по-голяма дифференциация въ тѣхъ. При все това, обаче, не може да се оспорва фактътъ, че сега съ вече невъзможни такива явления, които прѣди 50 години никого не съ очудвали, и че всѣка реформа, която ни води по пътя на прогресса, е резултатъ отъ развитието на съзнанието и намалението на егоизма у насъ.

А затова възвръщанието къмъ природата или опростението (опрощеніе) може ли да ни служи за идеалъ? Това съ мечти, които се разбиватъ о дѣйствителността, която е мрачна, защото и тя не може да се въздигне въ идеалъ! Обаче идеалитъ ни съ нужни; тѣ трѣба да ни служатъ като пътеводителъ, да ни водѣтъ напредъ, а не да ни връщатъ къмъ отдавното минало и прѣживѣно. На образованитъ хора отъ XIX вѣкъ е вече присѣще съзнанието, че животътъ ни е даденъ не само за да го поддържаеме и за минутни наслаждения. *Ний свързваеме съ живота си по-отвлечени цѣли и мислима, че да живеемъ не значи нищо друго, освѣнъ да ни осъществяваме.* Народътъ още не е съзрѣлъ за такова разбиране на живота, него всецѣло още го поглѣща, въпроса за хлѣба въ най-грубата си форма. Ако не можемъ да го обвиняваме за това, то нѣма така също и какво да заимствуваме отъ него. Образованитъ класи се отнасятъ по-съзнателно къмъ тѣзи дълбока и вѣчна истина, че правото на силния не е право. Не може да не признаемъ, че съ врѣме тѣзи истина ще вникне още по-дълбоко въ живота и ще го освѣти съ още по-ярка свѣтлина.

Такава е именно и цѣльта на етиката — на науката за нравствеността, която излага истинитъ, изработени отъ живота, и оказва идеалитъ, които съ създадени за него (живота). Ако на всички и да е извѣстно, че не можемъ исправи никого съ наставления, обаче не трѣба да се забравя, че *извѣстни думи* никого не губѣтъ смисъла си: има такива думи, които заключаватъ въ себе си понекога резултатъ отъ нѣколко живота.

Така също не може да се отрича, че между етиката и живота съществува извѣстна свързка, макаръ и не винаги може лесно да се заблѣжи.

Ний тукъ ще хвърлимъ бѣгълъ погледъ върху най-главнитъ чѣрти въ етиката отъ три исторически епохи.

Самото образование на думата «етика» отъ грѣцката «етосъ» — нравъ, ярко ни рисува характера на грѣцката етика, която всецѣло е била учение за нравитъ. Грѣцитъ (старитъ) съ били дѣца на природата, и таквъ също характеръ носи и етиката имъ, която е била повече практическа, отколкото теоретическа, повече жизнена, отъ колкото научна.

Проблески отъ етическо мировъзрение се срѣчатъ още у Хераклитъ и Демокритъ — тѣзи двама най-заблѣжителни философа отъ досократовския периодъ. Споредъ Хераклита човѣкъ съ суха душа е най-мѣдъръ и най-добъръ и добродѣтелята се заключава въ познанието. Демокритъ казва, че по-добъръ е да страдае човѣкъ невинно, отколкото да постѣпва несправедливо; тѣзи дълбока и хуманна истина ни дава пълно право да го нарѣчемъ прѣдшественникъ на Сократа. «Ако пѣкой постѣпва несправедливо, то той не съзнава, че това е лошо», казва Сократъ. Споредъ него добродѣтелята се свожда само къмъ знанието, и нейъ човѣкъ може да ѣ изучи, като расширява умственния си кръгзоръ. (Слѣдва.)

Суратското кафене.

Изъ XIV томъ на съчиненията на грѣзь Л. Н. Толстой. (*)

(Расказъ.)

Въ индийския градъ Суратъ имаше едно кафене. Тамъ се събирахъ отъ разни страни пътници и иностранци и често се впускахъ въ разговори.

Веднажъ влѣзе въ него единъ персийски ученъ богословъ, който прѣзъ цѣлия си животъ е изучавалъ смѣцността на Божеството и постоянно е челъ и писалъ по този прѣдмѣтъ разни книги. Той до толкова много е челъ и писалъ за Бога, щото въ главата му всичко се побъркало и дошелъ до това, че прѣстанлъ да вѣрва въ Него.

Царьтъ, като узналъ това, заповѣдалъ да го испѣдѣтъ изъ Персийското царство.

Като разсъждавалъ така прѣзъ цѣлия животъ за първоначалната истина, нещастний богословъ до толкова се побъркалъ, щото, вмѣсто да разбере, че изгубилъ своя разумъ, той почналъ да отрича съществуванieto на висшня разумъ, който управлява свѣта.

Той имаше единъ робъ африканецъ, който на всѣкъдѣ ходѣше съ него. Когато богословътъ влѣзе въ кафенето, африканецътъ остана от-въпъ прѣдъ вратата и сѣднѣ върху единъ камѣкъ на припекъ; той си сѣдѣше и отпѣждаше мухитъ, които го беспокояхъ. А богословътъ лѣгнѣ на дивана въ кафенето и зарѣча да му донесатъ една чашка опиумъ. Слѣдъ като испи опиума, мозѣкътъ му се поразмърда и той се обърнѣ къмъ роба си съ думитъ:

*) Богословскитъ идеи на прочутия писателъ съ екендриян. *Заб. «Ж. Св.»*

— Кажи ми, прѣзрѣний робе, — каза бого-словѣтъ, — има ли Богъ или не?

— Разбира се, има! — му отговори робѣтъ и тутакси извади изъ поеса си едно дървено идолче. — Ето, — каза той, — ето оня богъ, който се грижи за менъ отъ деня на сѣществуването ми. Тоя богъ е направенъ отъ клона на онова сѣщо свещенно дърво, на което се поклоняватъ всички въ нашата страна.

Всички присѣтствующи въ кафенето чухъ тоя разговоръ между богослова и роба му и се очудихъ.

Чуденъ имъ се показа въпросѣтъ на господаря, но още по-чуденъ отговорѣтъ на роба му.

Единъ браминъ, който чу думитѣ на роба, обърна се къмъ него и му каза:

— Нещастий безумецо! Нима може да се допусне, че Богъ се намира въ поеса на човѣка? Богъ е единъ — Брама. И тоя Брама е по-голямъ отъ цѣлия свѣтъ, защото Той го сътворилъ. Тоя Богъ, за когото сѣ построени храмове на брѣговетѣ на рѣката Гангесъ; тоя Богъ, на когото служатъ Неговитѣ единствени жреци — брамини. Само тии жреци знайтъ истинския Богъ. Минахъ се вече 20000 години, и колкото прѣврати да станяхъ въ свѣта, тѣ (жрецитѣ си оставатъ все такива, каквито си бѣхъ винаги, защото Брама, единичкий истински Богъ, имъ покровителствува.)

Това му каза браминѣтъ, като мислѣше да убѣди всички присѣтствующи, но тукъ станъ единъ еврей и му възрази.

— Не, — каза той, — храмѣтъ на истинския Богъ не е въ Инди! . . . И Той не покровителствува на браминската каста! Истинский Богъ не е Богѣтъ на браминитѣ, а Богѣтъ на Авраама, Исаака и Иакова; и той покровителствува само на своя Израилски народъ. А това, гдѣто нашия народъ е распрѣснатъ по цѣлата земя, е само испытание; Богъ, споредъ обѣщанieto си, пакъ ще събере своя народъ въ Иерусалимъ, та, като възстанови чудото на старитѣ времена, Иерусалимския храмъ, ще направи Израилския народъ владика надъ другитѣ.

Слѣдъ тия си думи еврейнѣтъ заплака. Той искаше да продължава, но го прѣкъсна единъ италианецъ.

— Не е истина това, което говорите, — каза той на еврейна. — Вий приписвате на Бога несправедливостъ. Богъ не може да обича единъ народъ повече отъ други. Напротивъ, ето вече се минахъ 1800 години отъ като Той, макаръ че му е покровителствувалъ по-напрѣдъ, разгнѣви се на Израилския народъ, прѣкърати сѣществуването му и го распрѣсна по цѣлата земя, така щото вашата вѣра не само че не се распространява, но даже се и срѣща само тукъ-тамъ. Богъ не дава прѣдпочтение на никой народъ, а гани всички тии, които желатъ да се спасятъ въ лоното на единственната римо-католическа църква, отвѣнъ която нѣма спасение.

Щомъ свърши италианецѣтъ, станъ единъ протестански пасторъ, цѣлъ поблѣднѣлъ подъ влиянието на послѣднитѣ думи, които исказа католический мисионеръ, и му отговори:

— Какъ можете да утвърждавате, че спасението е възможно само въ вашето исповѣданне! Знайте, че ще бѣдѣтъ спасени само тии, които споредъ Евангелието, служатъ на Бога въ духа и истината на Иисусовия законъ.

Тогавъ единъ турчинъ, чиновникъ въ Суратската митница, който сѣдѣше въ кафенето и си пушеше, съ твърдъ важенъ видъ възрази и на двамата християни: Напраздно вий сте толкова увѣрени въ истинността на своята римска вѣра, — каза той, — Вашата вѣра вече около прѣди 600 години е замѣстена стъ истинската вѣра на Мохаметъ. И, както сами това виждате, тя все повече и повече се распространява и въ Европа, и въ Азия, па даже и въ просвѣтениия (цивилизованиия) Китай. Вий сами признахте, че еврейтѣ сѣ отритиѣти отъ Бога, и за доказателство на това спомнахте, че тѣ се намиратъ въ подвластно състояние и че вѣрата имъ не се распространява. Ще бѣдѣтъ спасени само тии, които вѣрватъ въ послѣднии Божи пророкъ Мохаметъ. И при това само послѣдователитѣ на Омара, а не на Али, защото послѣднитѣ сѣ невѣрници.

При тѣзи думи персийский богословъ, който принадлежеше къмъ сектата на Али, искаше да му възрази. Но въ това врѣме въ кафенето се дигна страшенъ споръ между всички присѣтствующи тукъ иностранци отъ разни вѣри и исповѣдания. Тукъ имаше абессински християни, индийски ламити, измаилити и огнепоклонници

Всички спорѣхъ за сѣщността на Бога и какъ трѣбва да се почита Той. Всѣки утвърждаваше, че само въ неговата страна знайтъ истинския Богъ и какъ да Го почитатъ.

Всички спорѣхъ и крѣщѣхъ. Само единъ китаецъ, ученикъ на Конфуция, си сѣдѣше мирно въ кюшето на кафенето и не спорѣше. Той си пиеше чай, слушаше какво говорѣтъ, но самъ мълчеше.

Турчинѣтъ, като го заблѣза, всрѣдъ спора, обърна се къмъ него и му каза:

— Поддрѣжъ ме поне ти, добрий китаецо. Ти мълчишъ, но би могълъ да кажешъ нѣщо въ моя полза. Азъ знамъ, че у васъ въ Китай се проповѣдватъ различни вѣри. Не веднажъ сѣ ми говорили вашитѣ търговци, че китайцитѣ считатъ за най-добра отъ всички вѣри Мохаметанската и на драго сърдце ѣ приематъ. Поддрѣжъ моитѣ думи и кажи, какво мислишъ за истинския Богъ и Неговия пророкъ.

— Да, да, кажи, ти какво мислишъ, — му рѣкохъ и другитѣ.

Китаецѣтъ, ученикъ на Конфуция, си затвори очитѣ, помисли малко и, като ги отвори, крѣстоса си ръцѣтъ на гърдитѣ и заговори съ тихъ и спокоенъ гласъ.

(Слѣдва.)

Женитѣ въ военно врѣме.

Изъ «Bulletin International»

Новитѣ методи за прѣвѣрзване на раненитѣ отхвърлихъ употрѣблението на теѣтика. Това произведение, приготвението на което занимаваше толкова женски рѣцѣ въ военно врѣме, е припознато за врѣдно и даже за опасно, като агентъ, който би можелъ да подсърди ранитѣ.

На каква работа, прочее, за напрѣдъ женитѣ биха оказали своитѣ услуги? Какъ биха дошли на помощъ на раненитѣ, когато за сега теѣтикътъ имъ е забраненъ?

D-г Esmarch прѣпорѣчва на женитѣ да приготвятъ въ голѣмо количество подложки, съставени отъ копринено вало и памукъ, които, въ прѣвѣрзванието на ранитѣ, замѣстватъ днесъ свингеритѣ. Тѣзи подложки винаги трѣбва да бѣдѣтъ употрѣбвани въ абсолютна чистота. Отъ тѣхъ се прави голѣмо употрѣбление въ мѣстата на прѣвѣрзване и лазаретитѣ, за това отъ по-напрѣдъ трѣбва да ги приготвяме въ твърдъ голѣмо количество.

Едно друго занятие, свършено женско е приготвението на торбички или възглавнички отъ муслинъ въ различна голѣмина, въ които ще бѣдѣтъ поставени антисептически вещества, прѣдзначаени за прѣвѣрзванието на рани. Едно отъ тѣзи вещества е стѣрготинитѣ, които се получаватъ при рѣзанието дърва съ трионъ, отъ които полезно би било да правимъ провизия, която можемъ приготви отъ по-напрѣдъ.

Женитѣ могатъ още да се занимаватъ съ приготвението на вързалки отъ муслинъ или други платове приети за антисептическитѣ привѣрзвания.

Докторитѣ биха били, струва ми се, твърдѣ признателни къмъ женитѣ, които имъ бѣхъ приготвили платнени прѣдмѣти, за тѣхъ или за раненитѣ, също и дрѣхи специални, които обличатъ за извършванието операциитѣ.

Женскитѣ прѣсти биха били особно приготвени за вдѣвнанието на тънка коприва въ иглитѣ, също твърдѣ тънка, работа, която би спестена отъ докторитѣ хирургии и ще имъ избѣгне една загуба отъ врѣме, често значително.

D-г Esmarch прѣпорѣчва най-сетнѣ на женитѣ да доставятъ толкова, колкото е възможно на войницитѣ санитарни възглавнички, триѣгълни посчета и др. п. съгласно модела, даденъ отъ него.

Тѣзи работи, които по-специално оставатъ въ женската компетентностъ, изискуватъ една голѣма грижа и една крайна чистота. Всичкитѣ прѣдмѣти, които ще бѣдѣтъ испратени за прѣвѣрзване на ранитѣ трѣбва да бѣдѣтъ подхвърлени на дезинфектна мърка твърдѣ редовно и запазени по специални условия, като ги турятъ въ сушни отъ всѣко инфективно влияние.

Прѣвела Г-ца Невѣнка С. Кършиоска.

Малѣнъ Конкурсъ.

Отговоръ по въпроса № 2: » Жената има ли право да распечатва писмата на мъжа си, както мъжътъ ония на жена си?

1. Жената има пълно право да знае всичко, що се отнася до частнитѣ работи на мъжа си, тъй също и мъжътъ за жена си; но да си позволи жепата на мъжа да распечатва писмата, които не сѣ негови или нейни, то е една неделикатностъ. Тѣхнитѣ взаимни отношения трѣбва да бѣдѣтъ такива, щото да имъ е съвѣстно, когато при прочитане каквото и да е писмо сами да не го подадѣтъ на другарката или другаря си, да го прочете.

Тукъ се иска свободна воля; насилствено не може да се постигне това пълно довѣрие, което тѣ трѣбва да иматъ.

Мария.

2. Между двѣ любящи се сърдца нѣма тайна, която да не знае едното. Но идѣто нѣма истинска любовъ, по-добъръ е да се согласѣтъ върху този толкова важенъ въпросъ, за да нѣма подозрение, т. е. да си отворѣтъ писмата или не.

3. Между свржзитѣ не трѣбва да има никаква секретъ. Кой може да бѣде по-добъръ свѣтъникъ на една жена, освѣнъ свржжа ѣ? Отъ друга страна какъвъ секретъ може да има една жена отъ свржжа и наопаки. Само има нѣкои случаи, които се отнасятъ до частнитѣ семейни нещастия и пр. за които свржзитѣ трѣбва съ деликатностъ да се отнасятъ. Никакъ свржзитѣ иматъ право да распечатватъ писмата еднитѣ на другитѣ, тъй като женитѣта прѣдполага пълно согласие по всѣко отношение на свржзитѣ.

Диана.

4. . . . Жената може свободно да мисли и пише на майка си, сестра си, дѣщеритѣ или приятелкитѣ си. Безъ туй право би се принудили да употрѣблява за свещенни и почетни секретъ отрицѣти си слуги и доносницитѣ, които довѣрениѣ тѣмъ секретъ биха изопачили и биха напразно опитили името и честността на жената.

Жулиета Адамъ.

5. . . . Законитѣ ограничаватъ въ женитѣта нравственната свобода на жената. Лишаванието на мъжа отъ правото да распечатва писмата на жена си, отнема отъ него една законна привилегия, привилегия на опекуството. Заслѣданието право е рѣшилъ въпроса *)

Г-жа Пейрембруне.

Въпросъ. № 3 «Какви душевни качества желаетъ да има свржжѣтъ ти?»

*) Въ Франция въ единъ сѣдъ бѣше се възбудилъ този въпросъ: «Свругѣтъ има ли право да распечатва писмата на жена си? Сѣдитѣ бѣхъ рѣшили: да, т. е. има право. По поводъ на това мнозина бѣхъ тѣ произнесли разни мнѣния, между които и горниятъ прочѣти жени.

Афоризми.

Глави безъ память е страна безъ гарнизонъ.
Наполеонъ I-ий.

* * *

Исканието да имаме приятели безъ недостатъци,
това е искание да не обичаме никого.

* * *

Поштитъ обноски сж груби само първия пътъ.

* * *

Безъ религията и морала науката би била за
свѣта едно златно слънце, което блящи безъ да отръва.

* * *

Океантъ има винаги надъ себе си небето; сърд-
цето ни е океанъ, надъ който се пимири небето на-
неисказанитъ надъяжди и безкрайни радости.

* * *

Ако вий искате да станете боитъ за да давате,
то не ще да давате никога.

* * *

Най-върни приятели сж замитъ хора, защото
тии пиматъ време да бждатъ любопитни, ни да
слъжатъ раздори.

* * *

Раскайването е по-добро отколкото невинността.

* * *

Плавяна се толкози, колкото се обича.

Книги и списания,

получени въ Дирекцията ни.

- Святлина, год. V, кн. V, Май 1895 г. София.
Юридически прълевъ, год. III, кн. XI и X, Пловдивъ.
Искра, год. V, кн. X. Шуменъ.
Медицински сборникъ, год. 1, брой 3, София.
Ветеринарна сборка, год. IV, брой 1, 2 и 3, София.
Нова Святлина и здравословие. Год. V, год. III, кн.
II, Май 1895 г., Сливенъ.
Вздържателъ, год. I, бр. 6, София.
Орало, год. II, бр. II. София.
Православенъ проповѣдникъ, год. III, кн. 5, Май 1895 г.
Дьло, год. 1, кн. 8, Май 1895 г.
Християнски Свѣтъ, год. IV, бр. 6, Юний 1895 г.
Руссе.
Домашенъ приятелъ, год. VII, брой 6, Юний 1895 г.
Уставъ на Българското благотворително братство
«Иосифъ I», въ Цариградъ. Пловдивъ.
La Science pratique. Journal mensuel de procédés et
recettes modernes à l'usage de l'amateur des Sciences de la
vie pratique à la ville et à la campagne, publié par un comité
de techniciens et des spécialistes mensuel, 6 fr. par an — six
mois 3 fr. 20 cent. Direction et Administration: Charles Du-
rien, Vevey (Suisse).
Побана за записване спомощствователи на книгата:
Изяснение на десетъ заповѣди Божий, отъ протоиерея Же-
лабовскаго, пръвель свещеникъ Иванъ Христовъ.

Книгата ще се състон отъ 10 печатни коли и ще струва
1 левъ 50 ст.

Желающий да се запише абонатъ испраща пари до: Г-а
Донка Кънчева, София, улица Алабунска № 174.

Корреспонденция.

Г. Г. А. Д-ръ Робиневичъ *Хасково*, получихме стой-
ността на едногодишно течение на Списание и «Домакия» за
1894 г. — М. Шиварова *Хасково*, получихме стойността за
Списание и «Домакия» за 1895 г. — Д. Хр. Иванова и Бонка
Таслъгова *Троляг*, молимъ внесѣте абонаментъ за 1894 г. по 4
лева и за 1895 г. за 8 мѣсеца по 2 л. 90 ст. всичко по 6 лева
90 ст. въва една. — Симеонъ Ивановъ *Карлово*, молимъ вне-
сѣте за «Ж. Свѣтъ» за 1894 г. 5 лева и за 1895 г. за 5 мѣсеца
1 левъ 60 ст. всичко 6 лева 60 ст. — Бона Мутаfoва *Севлиево*
молимъ внесѣте абонамента за 5 мѣсеца за 1895 г. 2 лева 90
ст. — М. X. Стояновъ *Трънъ*, получихме 3 лева 50 ст. за 6
мѣсеца за 1895 г. благодаримъ.

Г-нъ Да *Севлиево*, молимъ съобщѣте ни по-точень ад-
рессъ за да Ви испратимъ броеветъ. — Д. С. Вълчева *София*,
получихме 7 лева стойность за «Ж. Свѣтъ» и «Домакия» за
1894 г.

Извѣстие.

Туря се подъ печатъ книгата «Прѣ-
красната Швейцария» (La belle Suisse). Ще из-
лѣзе отъ около 15—20 коли съ цѣна 3—4 л.
Желающий да ѣж получава на коли, трѣбва да
съобщи за това г-ну Савва Кжршовскому (адво-
катъ) въ гр. Елена.

LE FOYER
DOMESTIQUE

JOURNAL pour la FAMILLE

Publie chaque semaine des articles inédits sur
tout ce qui intéresse le cercle de la famille: édu-
cation, morale, hygiène, économie domestique. Il vient
d'inaugurer un service timbrologique destiné à rendre
d'excellents services aux amateurs. Il fait également
une large place à des productions littéraires de na-
ture à délasser en instruisant. Sa tendance et son
esprit le recommandent tout spécialement aux mères
de famille et à la jeunesse. Il peut être mis entre-
toutes les mains et chaque de ses années représente
un cadeau d'étrennes aussi utile qu'attrayant, sous
forme d'un beau volume de plus de 600 pages, relié
dans un emboîtage spécial.

L'abonnement est de 6 fr. pour l'année et 3 fr pour 6 mois.

Demander à M M Attinger Frères, Neuchâtel,

des livraisons specimen gratuites